

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 27 czerwca 2025 r.
PS.I.431.1.19.2025.MPR

**Pani
Agnieszka Wilczek
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. K. Miarki 12
46-250 Wołczyn**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach od 22 do 28 kwietnia 2025 r. przeprowadzono w Ośrodku Pomocy Społecznej w Wołczynie¹ kontrolę kompleksową w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.)² oraz zgodności zatrudnienia pracowników Ośrodka z wymaganymi kwalifikacjami.

Pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Ocenę działalności Ośrodka oparto o ustalenia kontroli opisane szczegółowo w protokole. Należy jednocześnie podkreślić, że stwierdzone uchybienie oraz nieprawidłowości nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki.

Należy szczególnie pozytywnie ocenić działania podejmowane przez Ośrodek w zakresie zapewnienia dostępu do form wsparcia nie znajdujących odzwierciedlenia w prowadzonych postępowaniach administracyjnych, tj. wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego oraz zapewnienia ubrania osobom potrzebującym, a także zapewnienia transportu dla osób z niepełnosprawnością do Środowiskowego Domu Samopomocy w Kluczborku i jego filii w Kuniowie oraz na Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku. Ośrodek posiada także 2 samochody służbowe: jeden dla pracowników socjalnych, drugi dla pracowników świadczących usługi opiekuńcze (umożliwia to ich realizację także w sołectwach).

¹ Zwany w dalszej części wystąpienia: *Ośrodkiem*.

² Nazywana dalej: *ustawą*.

Trzeba ponadto zauważyć, że wszystkie poddane kontroli kontrakty socjalne uwzględniały indywidualne potrzeby i sytuację osób objętych wsparciem, a sposób w jaki zostały skonstruowane spowodował, iż w efekcie ich realizacji następowała realna poprawa sytuacji bytowej podopiecznych.

Wartym podkreślenia jest również fakt prowadzenia w strukturze Ośrodka stołówki, dzięki czemu istnieje możliwość zapewnienia gorącego posiłku szerokiemu gronu beneficjentów potrzebujących wsparcia w tym zakresie. Zaliczyć do Nich można przede wszystkim seniorów, osoby przejawiające niezaradność życiową, a także te w przypadku, których istnieje ryzyko marnotrawienia świadczeń przyznanych w formie pieniężnej.

Należy ponadto zwrócić uwagę na zaangażowanie jakim pracownicy Ośrodka wykazali się w zakresie wsparcia zarówno osób poszkodowanych w wyniku powodzi (trwająca 2 miesiące zbiórka najpotrzebniejszych rzeczy) jak i ośrodków pomocy społecznej w Głucholazach i Lewinie Brzeskim (pomoc przy przeprowadzaniu wywiadów i szacowaniu szkód).

Godnym zauważenia jest ponadto zapewnienie przez Ośrodek możliwości skorzystania przez podopiecznych z konsultacji i porad psychologa oraz radcy prawnego.

Odnosząc się do realizowanych zadań – pozytywnie oceniono:

- 1) wypełnienie przez pracowników socjalnych obowiązku związanego z podnoszeniem kwalifikacji;
- 2) realizację zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- 3) realizację zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 4) działania w zakresie ustalania wysokości oraz okresu uprawnienia do zasiłku stałego;
- 5) działania w zakresie wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki;
- 6) działania w zakresie ustalania wymiaru oraz odpłatności za usługi opiekuńcze;
- 7) działania w zakresie ustalania odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 8) działania w zakresie ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej;
- 9) działania podejmowane w ramach wsparcia udzielanego osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

- 10) realizację kontraktów socjalnych;
- 11) opracowanie i realizację projektu socjalnego;
- 12) działania podejmowane przez Ośrodek w ramach realizacji rządowych programów pomocy społecznej.

Nie wnosi się uwag do:

- 1) zapewnienia przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- 2) kwalifikacji Kierownik Ośrodka;
- 3) kwalifikacji pracowników socjalnych;
- 4) zgodności wynagrodzenia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w rozporządzeniach w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 oraz 2025 roku;
- 5) zgodności przyznawania dodatków służbowych z zasadami określonymi w ustawie;
- 6) działań w zakresie zabezpieczenia usługi schronienia;
- 7) współpracy z powiatowym urzędem pracy;
- 8) zapewnienia minimalnych wskaźników zatrudnienia pracowników socjalnych.

W postępowaniach administracyjnych pozytywnie oceniono:

- 1) przyznawanie świadczeń po uprzednim poprzedzeniu – przez osobę uprawnioną – rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji;
- 2) dokumentowanie – w formie oświadczenia, o którym mowa w § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego – przypadków, gdy rodzinny wywiad środowiskowy lub jego aktualizacja przeprowadzone zostały w formie elektronicznej;
- 3) sporządzanie aktualizacji wywiadów w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

W zakresie prowadzonych postępowań ustalono ponadto, że:

- 1) w każdym przypadku wnioski rozpatrywane były w terminie 1 miesiąca od daty wpływu do Ośrodka;
- 2) wszystkie poddane analizie decyzje administracyjne zawierały poprawne pouczenie;
- 3) we wszystkich poddanych kontroli postępowaniach decyzje strony odebrały osobiście lub zostały one doręczone za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Należy wskazać, że z uwagi na brak złożonych wniosków oraz rozpoznanych w inny sposób potrzeb, w okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował:

- 1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:
 - a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
 - b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
 - c) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
 - d) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
 - e) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych;
 - f) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
 - g) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
 - h) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
 - i) przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
 - j) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym;
- 2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:
 - a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
 - b) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - c) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;

- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

Na podstawie ustaleń kontroli stwierdzono:

- 1) **uchybie** dotyczące wadliwej podstawy prawnej w wydanych decyzjach administracyjnych;
- 2) **nieprawidłowości** w tym:
 - a) **kluczowe**: brak;
 - b) **znaczące**, w zakresie:
 - nieuprawnionego przekazywania danych świadczeniobiorców w sprawach dotyczących skierowania i ustalania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej – co stanowi naruszenie zasad określonych ustawie, a także przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
 - c) **zwykłe**, w zakresie:
 - braku uregulowania szczegółowych warunków oraz trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie, co stanowi naruszenie art. 43 pkt 10 ustawy;
 - braku uregulowania zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych, a także ośrodkach wsparcia innych niż schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, co stanowi naruszenie art. 97 ust. 5 ustawy;
 - braku uregulowania szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunków odpłatności za te usługi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, co stanowi naruszenie art. 97a ust. 2 ustawy;
 - nierzetelnego sporządzania sprawozdawczości, co stanowi naruszenie art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy;
 - braku podejmowania – w części przypadków – działań mających na

celu aktywizację zawodową klientów posiadających prawo do zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia, co stanowi naruszenie zasady określonej w art. 3 ust. 2 ustawy;

- braku ustalania w toku postępowania przesłanek uzasadniających na jaki okres należy przyznawać zasiłek okresowy, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 5 w związku z art. 3 ust. 3 ustawy;
- przyznania zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego bez odpowiedniego rozpoznania w zakresie zgłoszonych we wniosku potrzeb, co stanowi naruszenie art. 39 ust. 1 ustawy;
- przyznania zasiłku celowego – świadczenia pieniężnego na zakup żywności w ramach Programu *Posiłek w szkole i w domu* bez odpowiedniego rozpoznania sytuacji bytowej wnioskodawców w kontekście zaproponowanej formy wsparcia, co stanowi naruszenie art. 39 ust. 1 ustawy w związku z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- braku ustalenia, w trakcie postępowania o przyznanie prawa do posiłku dla osób dorosłych, czy mają możliwość samodzielnego przygotowania posiłku, co stanowi naruszenie art. 48 oraz 48b ust. 2 ustawy;
- braku ustalenia, w trakcie postępowania o przyznanie dla dziecka prawa do posiłku w szkole lub przedszkolu, czy są one w domu tego posiłku pozbawione, co stanowi naruszenie art. 48 oraz 48b ust. 3 ustawy;
- braku wskazywania świadczeniobiorcom ostatecznie ustalonego zakresu usług opiekuńczych, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- braku stosowania określonego wzoru formularza, w celu ustalenia zakresu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, co stanowi naruszenie pkt II.1.1.4. Zarządzenia Wojewody Opolskiego z dnia 28 czerwca 2022 r. Nr 71/22;
- przeprowadzenia wywiadu w terminie przekraczającym 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia, co stanowi naruszenie § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- wadliwego sformułowania sentencji decyzji przyznających prawo do usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
- nieprawidłowego uzasadniania faktycznego decyzji przyznających

prawo do świadczeń z pomocy społecznej, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 k.p.a.;

- nieprawidłowego uzasadniania prawnego wydanych decyzji, które ze względu na nie odniesienie się do wszystkich przepisów przywołanych w podstawie prawnej decyzji – nie spełniają wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: niedostateczna znajomość przepisów: ustawy, k.p.a., rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, Zarządzenia Wojewody Opolskiego z dnia 28 czerwca 2022 r. Nr 71/22.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone uchybienie i nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę, nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki, wpływają jednakże na nieprawidłową realizację zadań określonych dla gminy w ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- 1) członkowie Rady Miejskiej w Wołczynie w zakresie:
 - a) braku uregulowania szczegółowych warunków oraz trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie,
 - b) braku uregulowania zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych, a także ośrodkach wsparcia innych niż schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi,
 - c) braku uregulowania szczegółowych warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz warunków odpłatności za te usługi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania;
- 2) pracownicy Ośrodka w zakresie prowadzenia postępowań i sporządzania decyzji administracyjnych;
- 3) Kierownik Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami pomocy społecznej.

Nadmienić należy, że do ustaleń zawartych w protokole kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Jednocześnie mając na uwadze odpowiedzialność za nieprawidłowości za wskazane pkt 1), odstępuje się od formułowania w powyższym zakresie zaleceń

pokontrolnych Kierownik Ośrodka. Zawiadomienie w tym przedmiocie zostanie przekazane organowi założycielskiemu jednostki kontrolowanej zgodnie z art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

zalecam:

- 1) stosowanie zasad określonych w ustawie oraz Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- 2) rzetelne sporządzanie sprawozdawczości oraz terminowe przekazywanie jej Wojewodzie Opolskiemu w formie dokumentu elektronicznego z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 10 ustawy;
- 3) ustalanie przesłanek uzasadniających na jaki okres należy przyznawać zasiłek okresowy, zgodnie z wymogami art. 38 ust. 5 w związku z art. 3 ust. 3 ustawy;
- 4) ustalanie czy osoby mają możliwość samodzielnego przygotowania posiłku i uzasadnianie przyznania pomocy w formie niepieniężnej zgodnie z wymogami art. 48 oraz 48b ust. 2 ustawy;
- 5) ustalanie przyczyny pozbawienia dzieci posiłku i uzasadnianie przyznania pomocy w formie niepieniężnej, zgodnie z wymogami art. 48 i 48b ust. 3 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- 6) dokonywanie odpowiedniego rozpoznania w zakresie potrzeb zgłoszonych we wnioskach o przyznanie zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego, zgodnie z wymogami art. 39 ust. 1 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- 7) dokonywanie odpowiedniego rozpoznania w zakresie sytuacji bytowej osób wnioskujących o przyznanie świadczenia pieniężnego na zakup żywności w ramach Programu *Posiłek w szkole i w domu*, w kontekście zaproponowanej formy wsparcia, zgodnie z wymogami art. 39 ust. 1 ustawy w związku z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- 8) formułowanie sentencji decyzji przyznających prawo do usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z wymogami ustawy i k.p.a.;
- 9) uzasadnianie prawne i faktyczne decyzji zgodnie z wymogami k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przestać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
4. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w punkcie 1, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.
5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej